

REIKNINGUR
Menntasjóðs námsmanna fyrir árið 2023.

Rekstrarreikningur ársins 2023

	þús. kr.
Framlag ríkissjóðs	1.531.300
Fjármagnsliðir	
Námslán á gangvirði	4.546.662
Fjármunatekjur.....	1.493.144
Fjármagnsgjöld	<u>(10.208.522)</u>
Hreinar fjármunatekjur	<u>(4.168.716)</u>
Aðrar rekstrartekjur	
Tilkynningargjald	129.986
Aðrar tekjur	<u>9.285</u>
Aðrar rekstrartekjur	<u>139.271</u>
Önnur rekstrargjöld	
Laun og launatengd gjöld	385.716
Rekstrarkostnaður	350.284
Afskriftir	<u>200.758</u>
	<u>936.759</u>
Rekstur án ríkisframlags	(4.966.205)
Tekjuafgangur ársins	<u><u>(3.434.905)</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2023

	þús. kr.
Eignir	
Sjóður og bankainnstæður	23.030.455
Skammtímakröfur	3.024.956
Námslán	128.097.125
Varanlegir rekstrarfjármunir	52.912
Leigugeign	385.900
Óefnislegar eignir	326.619
Eignir alls	<u>154.917.966</u>
Skuldir	
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir.....	62.306
Vaxtaberandi langtímaskuldir	90.270.112
Leiguskuldbinding	<u>393.056</u>
Skuldir alls	<u>90.725.474</u>

Nr. 605/2024

Hrein eign	64.192.492
Eigið fé alls	<u>64.192.492</u>
Eigið fé og skuldir alls	<u>154.917.966</u>

Sjóðstreymi ársins 2023

Rekstrarhreyfingar

Tekjuafgangur (halli) ársins	(3.434.905)
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:	
Afskriftir rekstrarfjármuna og óefnislegra eigna	200.758
Hreinar fjármunatekjur	<u>9.444.806</u>
Veltufé frá rekstri	<u>6.210.660</u>

Veitt námslán	(8.676.925)
Afborganir námslána	14.578.891
Breytingar á öðrum rekstrartengdum eignum	(2.544.838)
Afborganir vaxtaberandi langtímaskulda	(6.488.283)
Breytingar á öðrum rekstrartengdum skuldum	<u>(47.274)</u>
Handbært fé frá rekstri fyrir vexti	<u>3.032.231</u>

Innborgaðir vextir af útlánnum	1.708.857
Innborgaðir vextir af bankainnstæðum	1.491.685
Greiddir vextir af langtímaskuldum	(3.111.345)
Greiddir vextir af leiguskuldbindingu	<u>(16.792)</u>
Handbært fé frá rekstri	<u>3.104.636</u>

Fjárfestingahreyfingar

Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	(114.047)
	<u>(114.047)</u>

Fjármögnunarhreyfingar

Afborganir leiguskuldar.....	(26.135)
	<u>(26.135)</u>

Hækkun á handbæru fé 2.964.453

Handbært fé í ársbyrjun	20.066.002
Handbært fé í lok árs	<u>23.030.456</u>

Skýrsla og áritun stjórnar og framkvæmdastjóra.

Starfsemin á árinu.

Samkvæmt rekstrarreikningi nam tap sjóðsins um 3.434,9 millj. kr. á árinu 2023 (2022: hagnaður 1.038,2 millj. kr.) og lækkaði því um 4.473,1 millj. kr. eða um 430,9%. Heildareignir í árslok námu 154.918 millj. kr. (2022: 214.793,1 millj. kr.) og skuldir í árslok námu 90.725,5 millj. kr. (2022: 90.124,2 millj. kr.). Bókfært eigið fé sjóðsins nam 64.192,5 millj. kr. í árslok (2022: 124.668,9 millj. kr.). Í árslok var eiginfjárlutfall sjóðsins 41,44% (2022: 58,04%). Innleiðing IPSAS kom til lækkunar á heildareignum og eigin fé, sjá skýringu 2.

Meðalfjöldi ársverka hjá sjóðnum voru 30,91 á árinu 2023 (33,37 á árinu 2022).

Starfsemi Menntasjóðs námsmanna á árinu.

Árið 2023 var þriðja fulla rekstrarár eftir að ný lög um Menntasjóð námsmanna (MSNM) tóku gildi en þau voru samþykkt 9. júní 2020 og komu til framkvæmda 1. júlí 2020. Lögin fela í sér grundvallarbreytingu á stuðningskerfi ríkisins við námsmenn, þar sem lánþegar skv. nýjum lögum fá 30% niðurfærslu af höfuðstól námsláns ef þeir ljúka námi innan tilskilins tíma og námsmenn með börn á framfæri fá styrk vegna framfærslu barna ljúki þeir að lágmarki 22 ECTS einingum á önn. Þá hafa námsmenn sem eru undir 40 ára val (35 ára fimm árum eftir að lögin tóku gildi) um fjórar endurgreiðsluleiðir þ.e. að endurgreiða námslánin sem tekjutengd lán og þá annaðhvort sem verðtryggð eða sem óverðtryggð lán eða sem jafngreiðslulán og þá annaðhvort verðtryggð eða óverðtryggð. Námsmenn sem ljúka námi eftir þennan aldur hafa eingöngu val um jafngreiðslulán og þá annaðhvort verðtryggð eða óverðtryggð. Á árinu 2023 voru greiðendur H-lána alls 3.935 (2022: 1.805). Af þeim sem voru yngri en 40 ára völdu 71,3% jafngreiðslulán en 28,7% tekjutengt lán. Ekki er talið að þetta hlutfall verði endilega lýsandi fyrir komandi H-lána greiðendur sem geta valið á milli tekjutengdra afborgana og jafngreiðslulána þar sem allir þessir nýju greiðendur eru með lága námslánskuld vegna H-lána því flestir eru jafnframt með G-lán. Þá völdu 68,38% nýrra greiðenda að endurgreiða lán sín með óverðtryggðum kjörum á árinu 2023 samanborið við 81,27% á árinu 2022.

Áhættustýring.

Menntasjóður námsmanna notar umgjörð samhæfðrar áhættustýringar til að tryggja að áhætta sé skilgreindar og að henni sé stjórnað á skipulegan hátt til að ná hæfilegri fullvissu um að yfirsýn og skilningur á áhættu í starfsemi sjóðsins sé til staðar á hverjum tíma á öllum sviðum í starfseminni. Áhættustefna sjóðsins miðar við rekstraráhættu sjóðsins sem er í reglubundinni vöktun yfir árið en önnur helsta áhætta hefur verið skilgreind og er mæld að lágmarki árlega, sjá nánar í skýringu 21.

Uptaka alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila (IPSAS).

Menntasjóður námsmanna beitti í fyrsta skipti alþjóðlegum reikningsskilastöðlum fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (e. accrual basis IPSAS, International Public Sector Accounting Standards, vísað til sem „IPSAS“) við gerð þessa ársreiknings þ.e. fyrir árið 2023. MSNM flokkast sem svokölluð A2 ríkisstofnun (áður C-hluta stofnun) skv. 52. gr. laga um opinber fjármál nr. 123/2015, sbr. lög nr. 131/2021 og skulu reikningsskil fyrir stofnanir sem falla undir þann flokk gerð á grundvelli alþjóðlegra reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila sem miða við rekstrargrunn (IPSAS). Sjóðurinn hóf innleiðingu IPSAS á árinu 2022. Uptaka IPSAS í ársreikningi 2023 hefur haft áhrif á mat og færslu eigna, skulda, tekna, gjalda og eiginfjárliða og jafnframt haft í för með sér breytingar á hugtakanotkun, framsetningu og upplýsingagjöf í skýringum. Nánar er fjallað um innleiðingu á IPSAS í skýringu 2.

Með upptöku og innleiðingu á IPSAS urðu verulegar breytingar á matsaðferð á útlánum sjóðsins. Núverandi matsaðferð á að endurspegla gangvirði útlána í lok sérhvers reikningsskilatímabils sem það gerði ekki áður. Forsendur gangvirðis eru töluverðar og geta tekið breytingum miðað við innri og ytri forsendur og því getur gangvirði lánanna breyst töluvert frá einum tíma til annars.

Nr. 605/2024

Yfirlýsing stjórnar og framkvæmdastjóra.
Stjórn og framkvæmdastjóri Menntasjóðs námsmanna staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2023 með undirritun sinni.

Reykjavík, 18. apríl 2024.
Stjórn Menntasjóðs námsmanna,

Inga Hrefna Sveinbjarnardóttir formaður.

Nanna Kristín Tryggvadóttir

Tryggvi Mátsson

Erla Björg Eyjólfsdóttir

Gísli Laufeyjarson Höskuldsson

Þórdís Anna Gylfadóttir

Jóhannes Stefánsson

Steinunn Bergmann

Katrín Oddsdóttir

Jóna Þórey Pétursdóttir

Hrafnhildur Ásta Þorvaldsdóttir
framkvæmdastjóri.

Áritun óháðs endurskoðanda.

Til stjórnar Menntasjóðs námsmanna og háskóla-, iðnaðar- og nýsköpunarráðuneytis.

Álit.

Við höfum endurskoðað ársreikning Menntasjóðs námsmanna („sjóðurinn“) fyrir árið 2023. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymisyfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar. Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu sjóðsins á árinu 2023, efnahag hans 31. desember 2023 og breytingu á handbæru fé á árinu 2023, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinbera aðila (IPSAS).

Grundvöllur álits.

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla (ISA). Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum Ábyrgð endurskoðanda. Við erum óháð sjóðnum í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og víðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Óhæði.

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir öllum upplýsingum sem sjóðurinn birtir, jafnt með ársreikningi sem og á öðrum vettvangi. Álit okkar nær ekki til annarra upplýsinga sem sjóðurinn gefur út en tilgreint er hér að ofan. Aðrar upplýsingar eru m.a. skýrsla stjórnar og framkvæmdastjóra sem fylgir ársreikningi. Staðfestum við því ekki þær upplýsingar sem þar er að finna. Hvað ábyrgð okkar varðar felst hún í yfirllestri á efni og innihaldi og athugun á því hvort um verulegt ósamræmi sé að ræða milli þeirra og ársreikningsins.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104. gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikning sjóðsins.

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í alþjóðlega reikningsskilastaðla fyrir opinber félög. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi sjóðsins. Ef við á skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna ákveðið var að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafa enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Ábyrgð endurskoðenda.

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanleg vissa er mikil vissa, en ekki trygging þess að endurskoðun sem er framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Sem hluti af endurskoðuninni sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, beitum við faglegu mati (e. professional judgment) og við höfum faglega tortryggni (e. professional skepticism).

Eftirfarandi atriði eru einnig hluti af endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og stjórnendur meðal annars um áætlað umfang og tíma-setningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Reykjavík, 18. apríl 2024.

Grant Thornton endurskoðun ehf.,

Davíð Arnar Einarsson löggiltur endurskoðandi.